

onici zauzimaju, kako se stvaraju snažne neverbalne poruke i mogućnosti primjene toga znanja radi održavanja mira. Margy McClains se bavi marginaliziranim plesnim znanjem kulturnih manjina te propustima školskog sustava u obuhvaćanju toga znanja u kulturno izrazito različitoj populaciji američke školske djece, čime bi se postiglo bolje međusobno razumijevanje i tolerancija. Roo Lester pokazuje što sve poduka tradicijskog plesa može ponuditi plesačima u okviru rekreativnog bavljenja folklorim plesom s raznih strana svijeta. Miriam Phillips se pak bavi različitim načinima primjene plesno-etnološkoga znanja u popularnoj kulturi i izvaninstitucionalnim okvirima, npr. u organizaciji festivala i filmskoj industriji.

U nastavku zbornika Pegge Vissicaro se zalaže za *online* plesnu edukaciju i istraživanja pa govori o teoriji i primjeni putem interneta. Iskustvo pripreme mrežne stranice, dodatka knjizi *Dancing with the Virgin*, prenosi Deidre Sklar. Ples i glazba u simboličnom utvrđivanju etničkog identiteta iz Meksika useljenih Zapoteka u Los Angelesu, tema su kojom se podrobnije bavi Adriana Cruz Manjarrez zaključujući da društveni odnosi useljenika i starosjedilaca ne ovise samo o društvenim nego i o međusobno uspostavljenim kulturnim mrežama. Pitanje dokumentiranja bogate i raznovrsne američke plesne baštine te njezina zaštita, teme su kojima se bavi Elizabeth Aldrich, voditeljica ustanove Dance Heritage Coalition, u kojoj se razvijaju standardi za katalogizaciju plesnih materijala zabilježenih na različitim medijima i osposobljavaju stručnjaci za rad u arhivima u bibliotekama, plesnim ansablama i sličnim ustanovama. U zaključnom tekstu zbornika rezimirajući znanstveni skup, Allegra Fuller Snyder ističe kako su velike akademske mogućnosti plesne etnologije, a na početku 21. stoljeća, osobito u praktičnoj primjeni znanja plesnih etnologa koje neminovno valja postaviti u skladu s poslovnim upravljanjem i dodatno se posvetiti odnosima s javnošću. Na početku i na kraju zbornika prenesene su uvodne i zaključne misli Joann W. Kealiinohomoku, glavne organizatorice i voditeljice CCDRa, domaćina kongresa, pa se time uz otisnut program skupa i kratke opise svih sudionika iz ovog zbornika može dobiti cjeloviti uvid o temama, sudionicima i programu skupa.

Skup američkih plesnih etnologa i iz toga proizašao zbornik iznimno je vrijedan prilog plesnim istraživanjima uopće te važan pokazatelj kako se sve plesna etnologija može primijeniti u praksi, u javnome i društvenom životu zajednice. Jedan je od važnih priloga i dokaza kako se može prevladati dosta često isticano i vjerojatno zauvijek neriješeno pitanje o odnosu između isključivo akademskih znanstvenika i onih angažiranih u praksi. Ples je očito područje u kojem i jedna i druga djelatnost dolaze do izražaja.

Tvrtko ZEBEC

Folkedansdrapar (Laemate-riellar for folkedans i vidare-gaende skule), Svettedrapen, ed. Egil Bakka, Brit Versland, Dag Vardal, Norsk dansevyrke, Flekkefjord 2005., 124 str., (CD, DVD)

Ovo je izdanje metodološki priručnik za odgajatelje i učitelje folklorimih i drugih plesova u njihovu radu s djecom. Uz tekstualni dio, podjednako su važne sastavnice ovoga izdanja i jedan DVD te dva CD-a.

Nakon što je u uvodu pojašnjena namjena izdanja i terminologija upotrijebljena u priručniku, slijede detaljni prikazi pojedinih, pretežno norveških plesova razvrstanih u šest skupina, a unutar svake je detaljno prikazano nekoliko plesova. Za svaki je ples

skicirana povijest od prve njegove pojave, preko širenja u vremenu i prostoru pa do današnjih načina njegova održavanja. Predstavljeni su i demonstratori pojedinih plesova, njihov doprinos ovom priručniku i neizostavnom popratnom materijalu na DVD-u. Uz svaki je ples priložen notni zapis te, ako postoje, riječi pjesama. Koraci i sekvence u zadanoj koreografiji određenog plesa pojašnjeni su tako da su se podijelili elementi koraka i pojasnio smjer kretanja svakog

koraka te mišići upotrijebljeni u njegovoj izvedbi. Svako poglavlje o pojedinom plesu završava kratkim teorijskim naputkom o elementima plesa i metodi njegova podučavanja.

Dio o metodi podučavanja najzornije je prikazan na DVD-u, koji učiteljima može poslužiti kao koristan alat u podučavanju. Cijela se metoda temelji na jednostavnom prikazivanju koraka i orijentacije u prostoru, a prilično su zanemarene ruke i držanje tijela, odnosno izostavljen je detaljniji prikaz položaja ruku i cjelokupnog stava u plesu. Dvije kompaktne ploče, namijenjene praktičnom dijelu rada sa djecom, glazbeno potpuno prate raspored predstavljenih plesova na DVD-u.

Posljednji i jedini ples predstavljen na engleskom jeziku jednostavna je forma irskog *step* plesa. Obrađen je isto kao i ostali plesovi, ali je poslužio i za usporedbu izvornih norveških i irskih plesova. Najveća je pozornost pritom posvećena načinima njihova nastajanja i širenja.

Budući da je pisan na norveškom jeziku, priručnik se, dakako, obraća ponajprije ograničenom krugu domaćih korisnika. Međutim, uz pomoć DVD-a postaje dostupan i stranim korisnicima te može poslužiti kao poticaj pa i uzor za oblikovanje sličnoga priručnika u drugim sredinama. I u nas bi dobrodošao jednostavan priručnik za učitelje i odgajatelje u njihovu radu s djecom školske i predškolske dobi.

Ivana KATARINČIĆ

Cjelinu hip-hop kulture čine *graffiti*, *breakdancing* i *rapping*. *Graffiti*, smješteni najčešće vrlo upadljivo na javnim objektima, vrlo maštovito, često metaforički, odašilju ideje i poruke hip-hop kulture, a ista je uloga glazbeno uobličeneo *rappinga*. Virtuozan, izrazito fizički zahtjevan, sad već s vlastitom terminologijom i tehnikom pokreta, *breakdancing* je sljedeća neizostavna karika hip-hopa. Istraživanje i pisanje o hip-hop kulturi u popularnom ili znanstvenom kontekstu sve je popularnije i ne bi trebalo biti zanemareno s obzirom na to da su milijuni ljudi širom svijeta svakodnevno pod njegovim utjecajem. Da je hip-hop kultura prilično udomaćena i u našoj sredini, osim brojnih događanja, svjedoči i časopis za plesnu umjetnost *Kretanja*, posvetivši u nedavnom broju većinu stranica hip-hopu.

That's the joint!, The Hip-Hop Studies Reader, ed. Murray Forman, Mark Anthony Neal, Routledge, New York, London 2004., 628 str.

Urednici izdanja koje ovdje predstavljamo, Murray Forman i Mark Anthony Neal, izabrali su i predstavili u knjizi *That's the Joint* najpopularnije i najutjecajnije članke o hip-hopu, u Sjedinjenim Američkim Državama, koji su prethodno objavljeni u popularnim ili stručnim časopisima tematski su ih podijelili u sedam cjelina.

U prvom tematskom dijelu, o povijesti i historiografiji, zastupljeni su članci najranijih komentatora, promatrača i sudionika hip-hop kulture, kojima su predstavljene najučestalije predrasude na račun hip-hop kulture. Sally Banes predstavlja *break dance*, njegovu definiciju, prvu pojavu i krugove u kojima je nastao, način njegova širenja, zašto i kako se nadogradio kao plesna forma i postao veliki markentinški proizvod. Craig Castleman prikazuje *graffite* kao političko pitanje. Istražio je reakcije javnosti na pojavu prvih *graffita*, popraćenost njihovu u novinskim člancima i borbu lokalnih vlasti raznim akcijama protiv poruka koje su *graffiti* sadržavali. Michael Holman u sažetoj povijesti *break dancea*, nalazi njegove korijene još u prastaraj Africi, feudalnoj Kini i kolonijalnoj Americi te predstavlja razdoblje američkog ropstva, kada su se počeli miješati različiti afrički i europski plesni stilovi. Objašnjava utjecaj irskog *jiga*, ruskih koraka, kung-fu filmova i "Bruce Lee pokreta" na razvoj *breakinga*. Robert Ford, ml. piše o rap-glazbi, njezinu nastajanju i razvitku te o pojavi i djelovanju DJ-a. Putem intervjua triju američkih utemeljitelja hip-hop-glazbe i kulture Nelson George nas upoznaje sa prvim hip-hop *raperima* te vezom *break dancinga* i *rappinga*.